

Sammenfattende redegørelse

For VVM-redegørelse og miljøvurdering af
kommuneplantillæg for

havmølleparken Horns Rev 3

September 2014

Titel:

Havmølleparken Horns Rev 3

Bygherre: Energinet.dk

Udgiver:

Naturstyrelsen
Haraldsgade 53
2100 København Ø
www.nst.dk

År:

2014

ISBN nr.

xxx

Må citeres med kildeangivelse.

Indhold

1. Indledning	4
2. Den videre proces.....	7
3. Offentlig høring.....	8
3.1 Resumé og vurdering af høringssvar vedr. anlæg på land	8
3.2 Resumé og vurdering af høringssvar vedr. anlæg på havet.....	18
4. Høringens indflydelse på afgørelsen for landanlæg.....	23
5. Forventet afgørelse vedr. landanlæg	25
5.1 Afgørelsen	25
5.2 Forventet udformning af kommuneplantillæg	25
5.3 Retningslinjer til Varde, Esbjerg og Vejen Kommuneplan	25
5.4 Rammebestemmelser til Varde Kommuneplan	26
5.5 Rammebestemmelser til Esbjerg Kommuneplan.....	27
5.6 Rammebestemmelser til Vejen Kommuneplan.....	28
5.7 Forventet udformning af VVM-tilladelsen for landanlæg.....	31
6. Begrundelse for afgørelsen.....	35
6.1 Miljøhensyn i afgørelsen.....	36
6.2 Afværgeforanstaltninger.....	36
7. Alternativer.....	37
8. Overvågning.....	38

1. Indledning

Energianlæg på havet er i henhold til bekendtgørelse nr. 68 af 26. januar 2012 om vurdering af virkning på miljøet ved projekter om etablering af elproduktionsanlæg VVM-pligtigt. Derfor skal der udarbejdes en VVM-redegørelse for hele havmølleprojektet. Hovedprojektet om etablering af havmøller m.v. på havet og landanlæg vurderes at være uløseligt forbundne

Klima-, energi- og bygningsministeren har pålagt Energinet.dk at varetage vurderingen af virkninger på miljøet (VVM) for Horns Rev 3 havmøllepark med tilhørende ilandføringsanlæg og anlæg på land. Naturstyrelsen har på baggrund af anmeldelse fra Energinet.dk og i overensstemmelse med dette pålæg og ifølge § 3 i VVM-bekendtgørelse nr. 764 af 23/06/2014 også truffet afgørelse om, at projektet er VVM-pligtigt. Energinet.dk er således bygherre på projektet, for ilandføringsanlægget. Når koncessionshaveren for selve vindmølleparken er fundet, vil denne blive bygherre for havmølleparken.

Naturstyrelsen har delt VVM-myndighed med Energistyrelsen, hvor Energistyrelsen er myndighed for anlæggene på havet, mens Naturstyrelsen er myndighed for anlæggene på land.

Energinet.dk er bygherre, jf. § 11, stk. 2, nr. 1 i VVM-bekendtgørelsen (BEK nr. 764 af 23/06-2014), og da de anmeldte landanlæg til det konkrete projekt er omfattet af bekendtgørelsens bilag 2 under følgende punkt:

- Punkt 3c: Transport af elektricitet gennem luftledninger, jordkabler dimensioneret til spændinger over 100 kV samt tilhørende stationsanlæg dog undtaget elkabler på søterritoriet.
- Punkt 14: Ændringer eller udvidelser af anlæg i bilag 1 eller 2, som allerede er godkendt, er udført eller er ved at blive udført, når de kan være til skade for miljøet (ændring eller udvidelse som ikke er omfattet af bilag 1).

I lyset af at der skal udarbejdes en samlet VVM-redegørelse gennemføres en samlet offentlig høringsproces for hele projektet.

Det er i Lov om miljøvurdering af planer og programmer (LBK nr. 939 af 03/07-2013) og regler udstedt i medfør heraf et krav, at der ved godkendelse og udstedelse af kommuneplantillægget udarbejdes en sammenfattende redegørelse.

Indholdet af den sammenfattende redegørelse, skal ifølge VVM-bekendtgørelsens § 12, stk. 2 (nr. 764 af 23/06-2014) omfatte:

1. Indholdet af den forventede afgørelse, herunder de vigtigste begrundelser og betragtninger, der ligger til grund for den forventede afgørelse, herunder hvordan miljøhensynet er integreret i afgørelsen, og hvordan miljøvurderingen, udtalelser og bemærkninger, der er indkommet i offentlighedsfasen, er taget i betragtning.

2. Om fornødent en beskrivelse af de vigtigste foranstaltninger til at undgå, nedbringe og om muligt neutralisere de værste skadelige virkninger.
3. Oplysning om hvordan og i hvilket omfang virkninger på miljøet som følge af anlæggets etablering og tilstedeværelse forventes overvåget.
4. Udkast til VVM-tilladelsen, herunder udkast til de eventuelle tilladelser og godkendelser, som helt eller delvist erstatter VVM-tilladelsen, jf. § 8.

Ifølge lov om miljøvurdering af planer og programmer, § 3 stk. 1, skal der udarbejdes en miljøvurdering af selve kommuneplantillægget.

På de fleste punkter kan VVM-redegørelsen træde i stedet for miljøvurderingen af planen i henhold til miljøvurderingsloven, da der er stort sammenfald med indholdet og ligeså for indholdet i den sammenfattende redegørelse, bort set fra:

- En redegørelse for, hvordan miljøhensynet er integreret i planen, og hvordan miljørapporten og de udtalelser, der er indkommet i offentlighedsfasen, er taget i betragtning.
- En redegørelse for, hvorfor den vedtagne plan er valgt på baggrund af de rimelige alternativer, der også har været behandlet samt
- En beskrivelse af hvorledes myndigheden vil overvåge de væsentlige miljøpåvirkninger af planen.

Denne sammenfattende redegørelse er derfor også udarbejdet i forhold til miljøvurderingen af kommuneplantillægget.

VVM-redegørelse med ikke-teknisk resumé, samt forslag til kommuneplantillæg har været i offentlig høring fra den 20. maj 2014 til den 29. juli 2014. Udkast til VVM-tilladelsen har ikke været sendt i offentlig høring

Energinet.dk er den 3. marts 2014 meddelt tilladelse til etablering af ilandføringsanlægget efter § 4 i lov om Energinet.dk (LBK nr. 1097 af 8/11-2011). Energinet.dk vil efterfølgende skulle ansøge om tilladelse til udførelse af selve ilandføringsanlægget med søkablet i henhold til § 4 a i lov om energinet.dk på grundlag af gennemført konsekvensvurdering i medfør af bekendtgørelse om konsekvensvurdering vedrørende internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter ved projekter om etablering m.v. af elproduktionsanlæg og elforsyningsnet på havet (Bek nr. 1476 af 13/12-2010).

Udstedelse af etableringstilladelse med nærmere vilkår for havmølleparken på baggrund af godkendt forundersøgelsesrapport vil skulle ske efter bekendtgørelse af lov om fremme af vedvarende energi (LBK nr. 576 af 18/6-2012) og kan først finde sted, når udbuddet er afgjort og der er indgået koncessionsaftale med en vinder af udbuddet for havmølleparken Horns Rev 3. Denne etableringstilladelse vil blive efterfulgt af en tilladelse til at producere elektricitet med ledsagende vilkår, når selve havmølleparken er etableret og klar til at afsætte strøm til det kollektive elforsyningsnet. Der er frist for endeligt tilbud den 2. februar 2015 og der vil derfor først være efter dette tidspunkt at etableringstilladelsen med nærmere vilkår for havmølleparken vil blive udstedt.

I forlængelse af VVM-redegørelsen pågår et arbejde med fastlæggelse af vilkår i etableringstilladelsen i relation til håndtering af undervandsstøj. Dette vedrører udelukkende den marine del, og relaterer sig ikke til den offentlige høring af

VVM-redegørelsen. Når dette arbejde er afsluttet vil Energistyrelsen fastlægge vilkår om undervandsstøj.

2. Den videre proces

Naturstyrelsen fremsender denne sammenfattende redegørelse til Vejen, Varde og Esbjerg kommuner sammen med kopi af indkomne indsigelser og bemærkninger, hvormed kommunalbestyrelserne får lejlighed til at udtale sig inden Naturstyrelsen træffer endelig afgørelse om udstedelse af kommuneplanretningslinjer for projektet for så vidt angår landdelen.

Den sammenfattende redegørelse indeholder en beskrivelse af hvordan VVM-redegørelsen, udtalelser og bemærkninger, der er indkommet under høringen, er taget i betragtning.

En eventuel udtalelse fra kommunalbestyrelsen skal være Naturstyrelsen i hænde inden den 8. oktober 2014. Bemærkninger kan sendes pr. mail nst@nst.dk, alternativt pr. brev, gerne mærket med sagsnummer NST-131-00141. Den sammenfattende redegørelse indeholder også et udkast til en VVM-tilladelse for landanlæggene med tilhørende vilkår.

Såfremt Naturstyrelsen efter endt høring og ud fra en samlet afvejning af projektets formål og miljøpåvirkninger vurderer, at projektet skal fremmes, vil Naturstyrelsen meddele VVM-tilladelse til at gennemføre projektet for så vidt angår landanlæggene på nærmere angivne vilkår. VVM-tilladelsen vil indeholde nærmere bestemte vilkår og eventuelle afværgeforanstaltninger, som skal minimere de potentielt negative effekter af projektet.

Det endelige kommuneplantillæg, VVM-tilladelsen for landanlæggene samt en sammenfattende redegørelse vil samtidig blive offentliggjort med angivelse af mulighed for klage, som er Natur- og Miljøklagenævnet

Den del af projektet, der vedrører ilandføringsanlægget skal have en godkendelse efter §4 a i lov om Energinet.dk. Energistyrelsen vil ligeledes skulle forholde sig til VVM-redegørelsen i forbindelse med etableringstilladelse med nærmere vilkår i medfør af § 23 i VE-loven og angivelse af mulighed for klage, som er Energiklagenævnet. Herefter vil projektet i sin helhed kunne realiseres.

3. Offentlig høring

Forslag til kommuneplantillæg inkl. miljørapport, VVM-redegørelse og ikke teknisk resumé for etablering af havmølleparken Horns Rev 3, har været sendt i offentlig høring i perioden 20. maj 2014 til den 29. juli 2014.

Der er i høringsperioden indkommet i alt 25 hørings svar – hvor 7 ingen bemærkninger havde. Kommentarer og bemærkninger har følgende fordeling, 3 myndigheder, 1 interessent og 7 lodsejere har svaret vedrørende landanlæggene og 4 myndigheder og 3 interessenter vedrørende den marine del.

Hørings svarene er sammenfattet og kommenteret i det følgende. Kopi af hørings svarende fremgår af bilag 1 ”sammenfattende redegørelse bilag”.

Nedenstående myndigheder og interessenter meldte tilbage, at der ingen bemærkninger er til den fremsendte VVM-redegørelse og udkast til kommuneplantillæg:

- Uddannelses- og Forskningsministeriet, Departementet, Postboks 2135, DK-1015 København K
- Dansk Byggeri, Nørre Voldgade 106 · 1358 København K
- Sikkerhedsstyrelsen, Nørregade 63, 6700 Esbjerg
- Erhvervs- og Vækstministeriet, Slotsholmsgade 10-12, DK - 1216 København K
- 3F, Kampmannsgade 4, 1790 København V
- Aalborg Universitet, Niels Jernes Vej 10, 9220 Aalborg Øst
- Kulturstyrelsen, H.C. Andersens Boulevard 2, 1553 København V

3.1 Resumé og vurdering af hørings svar vedr. anlæg på land

Esbjerg Kommune, Torvegade 74, 6700 Esbjerg

Resumé

A. Kommunen forventer, at omformerbygningen bliver bedre visualiseret i forbindelse med VVM for COBRACable-projektet.

B. Krydsning af vand- og spildevandsledninger (se mail af 7. november 2013)

C. Kommunen spørger om de pågældende jordkabler er oliekølede eller ej. Hvis de er oliekølede, skal det med i risikovurderingen, da planlægningsbæltet krydser flere indvindingsoplande. Indvindingsoplandene ved Bjøvlund og Aike (begge øst for Endrup) er ikke nævnt, og de krydses af 150 kV kablesystemet.

D. Støj er meget indgående behandlet både hvad angår anlægs- og driftsfase (fra transformerstationer og luftledninger).

E. For helhedens skyld mangler tabel 19.9 side 63 en beskrivelse af mast 4 og 16, der begge grænser op til § 3-beskyttede enge.

Signaturen for mose (brun) forsvinder med luftfoto som baggrund. Der bør som tidligere nævnt anvendes en anden farve, f.eks. rosa.

Vurdering

A: Arbejdet med at udarbejde VVM-redegørelse for COBRAcable-projektet er endnu kun i en indledende fase. Der vil blive udarbejdet visualiseringer af forskellige mulige eksempler på omformerbygningen, når projektet er i en mere moden fase. Disse visualiseringer bliver offentliggjort som en del af VVM-redegørelsen for dette projekt forventeligt i foråret/sommeren 2015.

B: Energinet.dk er opmærksom på, at projektområdet flere steder krydser vand og spildevandsledninger også i Esbjerg Kommune herunder de nævnte 2 ø 400 råvandsledninger fra Holsted til Esbjerg og en spildevandstrykledning fra Grimstrup til Årre Renseanlæg langs Trehøjevej.

Esbjerg Kommune vil blive kontaktet inden igangsættelse af anlægsarbejderne for afklaring af, hvilke tilladelser som vil være nødvendige for krydsning af ledningerne og for aftale om det videre forløb.

C: Hverken 220 kV eller 150 kV kablerne, som skal anvendes i forbindelse med Horns Rev 3-projektet, er olikekølede. Energinet.dk har noteret sig de nævnte oplysninger om krydsning af indvindingsoplande ved Bjøvlund og Aike, og de vil indgå i det videre arbejde med projektet.

D: Giver ikke anledning til yderligere bemærkninger fra Energinet.dk.

E: Mast 4 står på et dyrket areal tilstødende eng § 3 beskyttet eng, der ikke er undersøgt. Det forventes, at masten vil kunne nås fra dyrkede arealer uden at påvirke engen. Det kan dog komme på tale, at der skal etableres midlertidige arbejdsarealer omkring masten. I så fald vil der blive udlagt køreplader omkring masten, hvis Esbjerg Kommune anser det for nødvendigt.

Mast 16 står tilstødende en § 3 beskyttet eng (Eng 138) men på et dyrket areal, og det forventes at masten vil kunne nås uden at påvirke engen. Engen er afgræsset, af moderat naturværdi og med en moderat artsrig vegetation. Det kan dog komme på tale, at der skal etableres midlertidige arbejdsarealer omkring masten. I så fald vil der blive udlagt køreplader omkring masten, hvis Esbjerg Kommune anser det for nødvendigt.

Energinet.dk er enig i, at signaturen for mose ikke er helt så tydelig, når der anvendes luftfoto som baggrund på de kort, hvor naturinteresser angives. I baggrundsrapporten 'Naturinteresser på land' findes identiske geodætiske kort, hvor signaturen er tydelig. Energinet.dk henviser til disse kort.

Banedanmark, Lumbyesvej 34, 7000 Fredericia

Resumé

Banedanmark gør opmærksom på, at projektet skal være i overensstemmelse med lov om jernbane, og at de gældende tekniske normer og regler er at finde på Banedanmarks hjemmeside.

Gravearbejder indenfor projektområdet kan kræve godkendelse efter § 21 efter lov om jernbane, særligt hvis ledningsnettet føres tæt ved Banedanmarks skellinjer, og Banedanmark kan stille krav til midlertidige udgravninger tæt ved banen. Der må ikke graves på Banedanmarks arealer, og der skal søges om krydsningstilladelser via linket: <http://ledningsx.dk>.

Banedanmark accepterer som udgangspunkt ikke tinglysningsbegrænsninger på jernbanearealer, og man må ikke som udgangspunkt arbejde på Banedanmarks arealer uden de fornødne godkendelser.

Jernbanespor med tilhørende anlæg og anvendelse skal tåles og respekteres, og det er Banedanmark uvedkommende, hvad planen må medføre af økonomiske omkostninger.

Vurdering

Energinet.dk er opmærksom på, at projektområdet enkelte steder krydser Banedanmarks arealer og anlæg. Når det er besluttet, om det er hovedforslaget eller det alternative forslag som muliggøres i en VVM-tilladelse, vil Energinet.dk søge de nødvendige krydsningstilladelser. Energinet.dk er bekendt med ansøgningsprocessen hos Banedanmark.

Vejdirektoratet, Teglgårdsparken 102, 5500 Middelfart

Resumé

A. Det landbaserede projekt omfatter et hovedforslag og et alternativ, hvor de nævnte forslags tracéer berører statslige veje og vejinteresser flere steder. Ved krydsning med hovedlandeveje forudsættes det, at dette sker ved underboring ca. 1½ m under terræn. Kabelkrydsninger af statsvejnettet skal godkendes af Vejdirektoratet.

Vejdirektoratet har bemærket de forudsatte, omtrentlige krydsningspunkter med hovedlandevejsnettet men kan ikke på forhånd oplyse om der kan gives tilladelse/dispensation og i givet fald, hvilke vilkår der vil blive stillet. Der er tinglyst byggelinjer omkring hovedlandeveje, og der gælder særlige adgangsbestemmelser for hovedlandevejsstrækningerne.

B. Vejdirektoratet anbefaler, at der i kommuneplantillægget tilføjes bemærkning eller rammebestemmelse om, at etablering af adgangsveje og midlertidige arbejds kørselsveje sker via det eksisterende kommunale vejnet, så det overordnede vejnet friholdes for midlertidige tilslutninger.

C. Der er tinglyst byggelinje langs Esbjergmotorvejen på 50 m målt fra motorvejens vejmidte. Hertil skal tillægges højde- og passagetillæg, jf. Lov om Offentlige Veje, § 34, stk. 4. Det foreslås, at rammebestemmelserne for Plannummer 3.E.08,

på matr. nr. 14u Nr. Holsted By, Holsted, tilføjes oplysning om gældende tinglyste byggeplan langs Esbjergmotorvejen, E20, tinglyst d. 16. december 2002.

Vurdering

A. Energinet.dk er opmærksom på, at projektområdet krydser såvel hovedlande-veje som Esbjergmotorvejen, og at det gælder for både hovedforslag og alternativ.

Såfremt VVM-tilladelse gives til projektet, vil Energinet.dk inden anlægsarbej-derne igangsættes kontakte såvel Vejdirektoratet som de kommunale vejmyndig-heder i Varde, Esbjerg og Vejen for afklaring af, hvilke tilladelser som vil være nødvendige og for at aftale det videre forløb. Når det er besluttet, om det er ho-vedforslaget eller det alternative forslag som muliggøres i en VVM-tilladelse, vil der blive ansøgt om de nødvendige tilladelser hos vejmyndighederne.

B. Energinet.dk forventer som udgangspunkt, at adgangsveje og midlertidige ar-bejds kørselsveje etableres via det eksisterende kommunale vejnet men kan ikke på forhånd udelukke, at andre løsninger kan komme i spil. Dette vil blive ind-skrevet som en bemærkning i kommuneplantillægget.

C. De ændringer, som skal foretages på station Holsted i forbindelse med Horns Rev 3-projektet, skal alle ske indenfor det eksisterende stationsareal. Da den nordlige del af station Holsted er omfattet af vejbyggelinjen langs E 20 motorve-jen, vil Naturstyrelsen dog tilføje oplysningen i kommuneplantillægget i afsnittet om rammebestemmelser for område 3.E.08.

Foreningen for Slutbrugere af Energi, Lindholm Havnevej 31, 5800 Nyborg

Resumé

Foreningen finder, at de omtalte anlæg bør etableres til de lavest mulige sam-fundsøkonomiske omkostninger. Foreningen mener derfor, at man bør vælge hovedforslaget for så vidt angår anlæg på land, da det ud fra de samfundsmæssige hensyn er det optimale.

Vurdering

Foreningens bemærkning tages til efterretning og vil indgå i overvejelserne, når der skal tages stilling til, om det er hovedforslaget eller alternativet, som skal mu-liggøres.

Flemming Buur, Debelvej 160, 6855 Outrup

Resumé

Flemming Buur foreslår, at såfremt der skal graves tæt på hans ejendom, bør det ske på den nord-vestlige side, da han har jordvarmeslanger liggende 100 meter i naboens mark syd-øst for hans ejendom. Flemming Buur er ved at sælge sin ejen-dom, og er nervøs for, at der vil mangle købere, hvis kablerne bliver etableret inde på ejendommen.

Vurdering

Den præcise placering af kabelsystemet er endnu ikke fastlagt, og det gælder både for hovedforslagets og alternativets kabelrute. Det vides derfor ikke, om Flem-ming Buurs ejendom bliver berørt af projektet.

Når Energinet.dk har udarbejdet et forslag til placering af kabelsystemet, vil de berørte grundejere blive kontaktet om bemærkninger til det foreløbige trace, som Energinet.dk fremlægger på møde med de enkelte berørte lodsejere. Øvrige grundejere og interesserede kan i løbet af foråret 2015 holde sig orienterede via Energinet.dk's hjemmeside (www.energinet.dk), hvor Energinet.dk vil oplyse om projektets fremdrift.

Energinet.dk har noteret sig de nævnte oplysninger om jordvarmeanlæg, og de vil indgå i det videre arbejde med projektet.

Anne-Lise og Henning Nielsen, Skonagervej 5, 6800 Varde

Resumé

I høringssvaret påpeges, at der ikke er foretaget undersøgelser af magnetfelter vedrørende jordkabler på ejendommen.

Der går luftledninger tæt på ejendommen, og det betyder, at ejerne ikke kan modtage tv-signaler fra Nordenskovsenderen, og at de har vanskeligheder ved at modtage mobilsignaler. Ejerne er bekymrede for, om det muligvis kan betyde, at de slet ikke kan modtage ovennævnte signaler, hvis der etableres kabler på den modsatte side af ejendommen.

Der spørges desuden til, om magnetfeltet på ejendommen vil blive øget og foreslår afværgeforanstaltninger.

Vurdering

Forhold vedrørende magnetfelter er kort beskrevet i VVM-redegørelsen, Ikke-teknisk resumé og mere detaljeret beskrevet i Teknisk Baggrundsrapport nr. 23, Befolkning og Sundhed, der også indgår i VVM-redegørelsen.

Den præcise placering af kabelsystemet er endnu ikke fastlagt, og det gælder både for hovedforslagets og alternativets kabelrute. Det vides derfor ikke, om den pågældende ejendom bliver berørt af projektet. Energinet.dk tilbyder allerede i dag borgere, der berøres af højspændingsanlæg, at få målt magnetfelterne både før anlægget etableres og bagefter, når anlægget er i funktion. Man skal rette henvendelse til Energinet.dk, hvis man er interesseret i en sådan måling.

Ved etablering af højspændingsanlægget for Horns Rev 3-projektet følges Sundhedsstyrelsens forsigtighedsprincip vedrørende magnetfelter. Forsigtighedsprincippet er en anbefaling fra sundhedsmyndighederne. Der er ikke videnskabelig baggrund for at anvende grænseværdier eller minimumsafstande mellem boliger og højspændingsanlæg, men det anbefales, at højspændingsanlæg ikke etableres tæt på boliger og institutioner for børn. Ved etablering af højspændingsanlæg anvendes som omtalt i VVM-redegørelsen (Teknisk Baggrundsrapport nr. 23 om Befolkning og Sundhed) en vejledning i forvaltning af forsigtighedsprincippet. Denne vejledning beskriver metoder, der kan anvendes i arbejdet med forsigtighedsprincippet og til håndtering af begrebet "tæt på".

Magnetfelter måles i enheden mikrotesla. Ved kabler aftager magnetfelterne meget hurtigere med afstanden end ved luftledninger. Det er ligeledes beskrevet i baggrundsrapporten Befolkning og Sundhed, hvor der også er vist kurver for magnetfelter ved de planlagte kabler i forskellige afstande.

Elkabler, der er gravet ned, vil ikke skabe forstyrrelser på TV- og mobilsignaler.

Luftledningen ved den pågældende ejendom er en luftledning med to 150 kV systemer. Der er ca. 67 meter fra nærmeste hjørne af stuehuset på ejendommen til midten af luftledningstracéet. En vurdering af magnetfelterne ved denne ledning viser, at de som årsgennemsnit vil være ca. 0,28 mikroTesla på 50 meters afstand og faldet yderligere til 0,13 mikrotesla 75 meter fra ledningen. Magnetfelter i den størrelse forekommer mange steder i det moderne samfund, og forstyrrer ikke mobil- og tv-signaler af normal styrke. En del steder er mobilantenner opsat direkte i højspændingsmaster, uden at dette forstyrrer signalerne.

Apparaters følsomhed over for magnetfelter og elektrisk støj m.v. hører under Erhvervsstyrelsen. Man kan læse mere om dette emne her:

<http://erhvervsstyrelsen.dk/forstyrrelser-og-800mhz>

Marie og Knud Varming, Møllegårdsvej 18, 6818 Årre

Resumé

Påpeger, at der i dag er meget støj fra den eksisterende luftledningsforbindelse. Støjen er værst når der falder dug og når det blæser.

Vurdering

Energinet.dk er ved at undersøge, hvad der kan være årsag til støj fra masterne tæt på ejendommen, og hvad der i givet fald kan gøres ved det. Energinet.dk vil tage kontakt til de pågældende borgere, når der er en afklaring på problemstillingen.

Bjarne Mølby, Lundvej 183, 6800 Varde

Resumé

Bjarne Mølby ønsker, at kabelsystemet føres udenom en af hans marker, som blev tilplantet med skov, efter at kabelsystemet til Horns Rev 1 Havmøllepark blev etableret. Skoven har stor herlighedsværdi for Bjarne Mølby.

Vurdering

Den præcise placering af kabelsystemet er endnu ikke fastlagt, og det gælder både for hovedforslagets og alternativets kabelrute. Det vides derfor ikke, om Bjarne Mølbys ejendom bliver berørt af projektet.

Når Energinet.dk har udarbejdet et forslag til placering af kabelsystemet, vil de berørte grundejere blive kontaktet om bemærkninger til det foreløbige trace, som Energinet.dk fremlægger på møde med de enkelte berørte lodsejere. Øvrige grundejere og interesserede kan i løbet af foråret 2015 holde sig orienterede via Energinet.dk's hjemmeside (www.energinet.dk), hvor Energinet.dk vil oplyse om projektets fremdrift.

Energinet.dk har noteret sig de nævnte oplysninger om nytplantet skov, og de vil indgå i det videre arbejde med projektet.

Anne Boesen og Gunner Kristensen, Grødevej 36, Hesseltrup

Resumé

Hovedspørgsmålene lyder:

A. Magnetfelter generelt og specifikt i relation til afstand:

Hvorfor kan vi som lodsejere ikke blive oplyst om de faktiske værdier for magnetfelter? Kabler skal flyttes længere væk fra beboelse – 25 meter er overhovedet ikke nok. De skal meget længere væk.

B. Det alternative forslag:

Det alternative forslag er ikke det mest optimale og så koster det 50.000.000 kr. mere og er 10 km længere.

C. + D. Hovedforslaget og Samfundsøkonomi:

Vi foreslår at der arbejdes videre med hovedforslaget, hvorved der spares 50.000.000 kr. og påvirkningen af miljøet mindskes, da forslaget er 10 km kortere. Ligeledes mindskes udgifterne til vedligehold (udskiftninger) med en kortere kabellinje.

E. Synligheden

For at mindske synligheden og gener fra havmølleparken foreslåes, at placeringen af havmøllerne flyttes så langt ud i havet som muligt.

Vurdering

Ad A: I VVM-redegørelsens Del 0 – Ikke teknisk resumé side 47 vises i figur 6.1 en kurve for magnetfeltets størrelse for henholdsvis 220 kV kabelsystemet til Endrup, 150 kV kabelsystemet mellem Endrup og Holsted, og 400 kV luftledningssystemet. Kurven for 220 kV kabelsystemet er beregnet for netop den strøm, som Horns Rev 3 havmøllepark forventes at producere som årsgennemsnit og med de gældende tekniske parametre. De samme kurver er gengivet i VVM-redegørelsens Teknisk Baggrundsrapport nr. 23 Befolkning og Sundhed, hvor emnet er mere detaljeret beskrevet. Produktionen i vindmølleparken afhænger naturligvis af vinden, og der forekommer som bekendt variationer over døgnet og variationer fra år til år. Der findes imidlertid i dag gode prognoser og registreringer af vindforholdene i og omkring Danmark. Disse er anvendt som grundlag for vurdering af den årlige produktion i vindmølleparken.

Ved etablering af højspændingsanlægget for Horns Rev 3-projektet vil Sundhedsstyrelsens gældende forsigtighedsprincip vedrørende magnetfelter blive fulgt. Bemærk, at forsigtighedsprincippet er en anbefaling fra Sundhedsmyndighederne. Der er ikke videnskabelig baggrund for at anvende grænseværdier eller minimums afstande mellem boliger og højspændingsanlæg. Ved forvaltning af forsigtighedsprincippet anvendes som omtalt i VVM-redegørelsen (Teknisk Baggrundsrapport nr. 23 om Befolkning og Sundhed) en vejledning i forvaltning af forsigtighedsprincippet. Denne vejledning beskriver metoder, der kan anvendes i den daglige forvaltning af forsigtighedsprincippet og i håndtering af begrebet ”tæt på”.

B + C + D: Bemærkningerne om, at hovedforslaget er det mest optimale ud fra miljø- og samfundsøkonomiske hensyn er noterede, og de vil indgå i overvejel-

serne, når der skal tages stilling til, om det er hovedforslaget eller alternativet, som skal muliggøres.

Høringssvaret indeholder også formuleringer, som ikke er direkte spørgsmål. Disse er diskuteret, forklaret og redegjort for herunder:

Der spørges til, hvem der er ophavsmand til beregning af magnetfelter i VVM-redegørelsen. Det er Energinet.dk, der foretager disse beregninger på baggrund af de parametre der gælder for en havmøllepark som Horns Rev 3. Til beregningerne er benyttet tal for den årlige gennemsnitstrøm, der forventes at gå i højspændingsanlægget. Beregningen for 220 kV kabelsystemet er udført som en standard beregning af magnetfeltets styrke i 1 meters højde over jorden. Beregningerne er foretaget med nærværende VVM-redegørelse for øje.

Høringssvaret nævner ”optimering af overførselsevne” og ”transmissionstal”. Maksimal overføringsevne benyttes ikke i en magnetfeltberegning til brug for en VVM-redegørelse. Det skyldes, at det ikke er kablets overføringsevne, der er bestemmende for magnetfelterne, men den aktuelle strøm. Denne afhænger af den aktuelle produktion i vindmølleparken. Der anvendes som standard og i relation til forvaltning af forsigtighedsprincippet et forventet gennemsnit over året.

I høringssvaret fremsættes krav om at ”magnetfeltberegningerne skal være up-to-date”. De fremsatte magnetfeltberegninger og kurver i VVM-materialet for Horns Rev 3 er beregnet med de seneste informationer gældende for projektet vedrørende havmølleparken Horns Rev 3.

Det er korrekt, at der på et af borgermøderne i forbindelse med Horns Rev 3-projektet har været omtale af problemer med dyreadfærd i stalde. Energinet.dk hører til tider om sådanne problemer. Der er imidlertid generelt ingen anerkendt videnskabelig basis for, at denne slags problemer skulle skyldes magnetfelter ved højspændingsanlæg, og der er ingen myndigheder, som anbefaler forholdsregler i relation til husdyr og magnetfelter. Det anbefales dog i almindelighed at man lader sin elinstallatør gennemgå ejendommen for, om der skulle være fejl på installationerne og/eller utilstrækkelige potentialudligninger (jordforbindelse), samt i øvrigt at spørge dyrlæge eller veterinærmyndigheder til råds, hvis dyrene har adfærds- eller sundhedsproblemer.

Høringssvaret fremsætter krav om, at Energinet.dk bør pålægges at betale for måling af magnetfeltet før og efter anlægget er sat i drift. Energinet.dk tilbyder allerede i dag borgere, der berøres af højspændingsanlæg, at få målt magnetfelterne både før anlægget etableres og bagefter, når anlægget er i funktion. Man skal rette henvendelse til Energinet.dk, hvis man er interesseret i en sådan måling.

I høringssvaret kræves, at et eventuelt erstatningsbeløb, skal justeres for resultatet af en før og efter magnetfeltnmåling. Som svar herpå skal det understreges, at Landsaftalen om erstatning ved elanlæg ikke omhandler magnetfelter.

Jesper Henry Bondesen og Iben Lund Nielsen, Skjerninggårdvej 12, 6800 Varde

Resumé

I høringssvaret fremsættes ønske om, at projektkorridoren ændres, så den ikke omfatter jordbrugsparcellerne. Der bør desuden stilles krav om sikkerhedsafstand på 200 m fra den nærmeste storparcel til projektkorridoren.

Vurdering

Projektområdet er på det pågældende sted udvidet fra 300 m til 700 m. Dette er gjort for at sikre, at der vil være god mulighed for at finde en egnet vej til kabeltracéet, hvis Naturstyrelsen giver VVM-tilladelse til hovedforslagets kabeltracé. Inden kommuneplantillægget vedtages, skal planlægningsbæltet til kabeltracéet indsnævres til 200 m. I den forbindelse vil det blive vurderet, om planlægningsbæltet skal føres udenom jordbrugsparcellerne.

Det skal dog understreges, at den præcise placering af kabelsystemet endnu ikke er fastlagt, og det gælder både for hovedforslagets og alternativets kabelrute. Det vides derfor ikke, om de pågældende grundejeres ejendom bliver berørt af projektet.

Når Energinet.dk har udarbejdet et forslag til placering af kabelsystemet, vil de berørte grundejere blive kontaktet om bemærkninger til det foreløbige trace, som Energinet.dk fremlægger på møde med de enkelte berørte lodsejere. Øvrige grundejere og interesserede kan i løbet af foråret 2015 holde sig orienterede via Energinet.dk's hjemmeside (www.energinet.dk), hvor Energinet.dk vil oplyse om projektets fremdrift.

Dorthe og René Mathiasen, Hedevej 10, Frisvad, 6800 Varde

Resumé

A. Finder det problematisk, hvis kabelsystemet skal følge hovedforslaget, da det vil berøre nye naturområder frem for, at det kendte og alternative tracé vælges. Der er ingen forskning i, hvad kablernes strømfelt kan betyde for dyrelivet herunder birkemus' vintersøvn.

B. Birkemus er fundet flere steder langs hovedforslagets korridor i modsætning til det alternative forslag. Birkemus er konstateret på ejendommen (i 2008) og ved Frisvad Møllebæk samt ved Varde Å ind mod Varde.

C. Ejendommen ligger midt i projektområdet for hovedforslaget, ønsker en mere præcis linjeføring tilsendt om muligt. Forslår at kablet føres øst om Lundvej 207 og i nærheden af de to gasledninger. Borgerne ønsker at blive holdt orienterede og blive inddraget i placering af kabelsystemet.

D. Er bekymrede for magnetfelter, da der ikke findes beviser for, at de ikke er skadelige selv om kabelsystemerne er placeret på lidt længere afstand fra boliger.

Vurdering

A: VVM-redegørelsen belyser indgående den påvirkning, som projektet kan medføre på naturforholdene. Konklusionen er, at der vil være en midlertidig påvirkning i forhold til dyrelivet mens anlægsarbejderne pågår, mens driftsfasen ikke

forventes at give gener for natur og dyreliv. Dette gælder for såvel hovedforslag som alternativ. Spørgsmål om magnetfelter er besvaret under pkt. D.

B: Der er ikke noget klart mønster for, i hvilken natur birkemus findes. Den forekommer i en stor variation af levesteder, hvoraf de vigtigste synes at være fugtige områder i forbindelse med vandløb og fjorde samt tilstødende tørre arealer. Sådanne naturtyper findes i rigt mål langs begge alternativer.

Da birkemus er meget vanskelige at registrere, er artens nøjagtige udbredelse i Danmark meget dårligt kendt. At der er registreret flest forekomster langs hovedforslaget kan efter Energinet.dk's rådgivers vurdering derfor ikke uden videre tages som udtryk for, at der er færre birkemus lokaliteter langs med det alternative forslag.

Med hensyn til at pege på det ene forslag frem for det andet (hovedforslag eller alternativ), er det vurderingen, at den aktuelle viden om birkemusens udbredelse herhjemme ikke er på et niveau, hvor dette er meningsfuldt.

Det er som anført nu bekræftet af de nævnte NOVANA undersøgelser, at birkemusen forekommer i projektområdet. Arten er sandsynligvis overset herhjemme, da den som nævnt er meget vanskelig at registrere, og bl.a. områderne omkring Varde Å (der krydses af begge forslag) synes at rumme egnede levesteder for birkemus.

Det vil normalt være umuligt at anvise virkningsfulde kompenserende foranstaltninger i tilfælde af, at et projekt påfører skader på en bestand af birkemus. Derfor er det tilstræbt, at sådanne skader som udgangspunkt helt undgås.

Alle beskyttede vandløb og større sammenhængende naturområder underbores i forbindelse med projektet, og da der ikke sker varige ændringer eller forringelser af hverken tørre eller fugtige beskyttede naturtyper, er vurderingen fortsat, at der er taget tilstrækkelige forholdsregler til at beskytte arten.

Hvis der skal graves i områder med en kendt eller mulig forekomst af birkemus, vil jorden altid blive reableret efter anlægsarbejder m.m., og i sådanne områder bør anlægsarbejderne begrænses til at foregå i perioderne 15. maj-15. juni eller 1. september-1. oktober. På denne måde forstyrres birkemusen ikke i sin dvale, og man undgår tillige den mest kritiske del af yngletiden, hvor ungerne endnu ikke er selvstændige.

I praksis er det dog vanskeligt at foreslå mere konkrete afværgeforanstaltninger, før den endelige linjeføring er kendt.

For at sikre arten yderligere, vil der derfor under detailprojekteringen, i forbindelse med finjustering af kabel traceens placering, blive foretaget en ekspertvurdering af, hvorvidt dyr er eller kan være til stede, således at der kan træffes de nødvendige afværgeforanstaltninger.

C: Den præcise placering af kabelsystemet er endnu ikke fastlagt, og det gælder både for hovedforslagets og alternativets kabelrute. Det vides derfor ikke, om de pågældende grundejerers ejendom bliver berørt af projektet.

Når Energinet.dk har udarbejdet et forslag til placering af kabelsystemet, vil de berørte grundejere blive kontaktet. Øvrige grundejere og interesserede kan i løbet af foråret 2015 holde sig orienterede via Energinet.dk's hjemmeside (www.energinet.dk), hvor Energinet.dk vil oplyse om projektets fremdrift.

D: Ved etablering af højspændingsanlægget for Horns Rev 3-projektet følges Sundhedsstyrelsens forsigtighedsprincip vedrørende magnetfelter. Forsigtighedsprincippet er en anbefaling fra sundhedsmyndighederne. Der er ikke videnskabelig baggrund for at anvende grænseværdier eller minimumsafstande mellem boliger og højspændingsanlæg, men det anbefales, at højspændingsanlæg ikke etableres tæt på boliger og institutioner for børn.

Ved forvaltning af forsigtighedsprincippet anvendes som omtalt i VVM-redegørelsen (Teknisk Baggrundsrapport nr. 23 om Befolkning og Sundhed) en vejledning i forvaltning af forsigtighedsprincippet. Denne vejledning beskriver metoder, der kan anvendes i arbejdet med forsigtighedsprincippet og til håndtering af begrebet "tæt på".

Magnetfelter måles i enheden mikrotesla. Ved kabler aftager magnetfelterne meget hurtigere med afstanden end ved luftledninger. Det er beskrevet i baggrundsrapporten Befolkning og Sundhed, hvor der også er vist kurver for magnetfelter ved de planlagte kabler i forskellige afstand.

Ved kabler i jorden er der både et elektrisk felt og et magnetisk felt. Jorden og kablets kappe skærmer imidlertid for det elektriske felt. Der er ikke videnskabelig baggrund for at antage, at magnetfelter ved et kabel i jorden, som det her planlagte, vil forstyrre dyrelivet, og der er ingen myndigheder, der anbefaler særlige foranstaltninger i forhold til dette.

3.2 Resumé og vurdering af høringssvar vedr. anlæg på havet

Varde Kommune, Bytoften 2, 6800 Varde

Resumé

Etablering af Horns Rev 3 vil medføre, at kystlandskabet i store dele af vestlige Varde Kommune vil overgå fra at være stort set upåvirket af vindmøller til at være visuelt påvirket af vindmøller. Varde Kommune ønsker derfor, at havvindmøllerne placeres længere mod vest, således at synligheden af møllerne set fra land reduceres.

Vurdering

Området, indenfor hvilket havmølleparken Horns Rev 3 kan etableres, er udlagt under hensyntagen til en lang række interesser i området. Området var oprindeligt noget større og strakte sig til et område tættere på land. Af hensyn til skydeområdet, der ligger imellem forundersøgelingsområdet og kysten, blev området reduceret, så parken nu vil blive placeret mindst 18 km fra land. VVM-redegørelsen dækker det reducerede område.

Områdets størrelse giver den kommende koncessionshaver mulighed for at optimere på parkens placering i forhold til afstand til land, vanddybder, bundforhold

mm. Det giver mulighed for at finde den placering indenfor området, som giver den mest optimale økonomi og dermed den laveste kWh pris til glæde for elforbrugerne.

Kystdirektoratet, Højbovej 1, 7620 Lemvig

Resumé

Kystdirektoratet ønsker følgende tekst fra afsnittet 'Gravitationsfundament' udtages af VVM-redegørelsen: *"Da sedimentet næsten udelukkende består af rent sand forventes det afgravede materiale anvendt i forbindelse med Kystdirektoratets generelle kystsikring"*.

Direktoratet henviser til, at der ikke foreligger en aftale om dette, og flere parametre i givet fald vil skulle afklares, før indgåelse af eventuel aftale.

Vurdering

Kystdirektoratet præciserer i deres høringssvar samt efterfølgende korrespondance, at det på nuværende tidspunkt ikke kan afklares, om der er behov og hvorvidt det ville være rentabelt for Kystdirektoratet at aftage råstofmaterialet, der måtte blive opgravet i forbindelse med etableringen af vindmøllefundamenterne.

Eftersom VVM-redegørelsen er et færdigt dokument kan der ikke efterfølgende rettes i redegørelsen med udeladelse af tekst. I og med at Kystdirektoratets høringssvar er modtaget, vil faktuelle forhold, som er påpeget i forhold til råstofmaterialer, som måtte blive opgravet i forbindelse med etableringen af vindmøllefundamenterne, indgå i det videre arbejde med etablering af havmølleparken. I denne forbindelse er VVM-redegørelsen med høringssvar et vigtigt element.

Søfartsstyrelsen, Carl Jacobsens Vej 31, 2500 Valby

Resumé

Når der er nærmere kendskab til hvilket vindmølleparklayout der ønskes, skal der foretages nødvendige opdateringer i den separate sejladsrisikoanalyse.

Søfartsstyrelsen gør opmærksom på, at billedet på side 9 med forskellige vindmølletyper ikke er retvisende hvad angår udseendet. Møllefundamenter skal altid være gule. Hvis billederne skal anvendes til retvisende udseende og evt. visualiseringer, bør der anvendes billeder, hvor fundamenter er gule.

Vurdering

Af Energistyrelsens modeltilladelse til etablering af elproduktionsanlægget for Horns Rev 3, som vil blive erstattet af en endelig modeltilladelse som led i offentliggørelsen af det endelige udbudsmateriale med forventet offentliggørelse i december 2014, fremgår det, at der eventuelt skal foretages nødvendig opdatering af sejladsrisikoanalysen, hvis Søfartsstyrelsen vurderer, at der er behov for dette. Der vil være tale om en opdatering af den sejlrisikoanalyse, som der er lavet i forbindelse med VVM-redegørelsen.

Ligeledes vil modeltilladelsen præcisere hvilke krav, der stilles til afmærkning og bemaling af fundamenter og møller.

Forsvarets Bygnings- og Etablissementstjeneste, Ejendomsafdelingen, Arsenalvej 55, DK-9800 Hjørring

Resumé

Søværnets Operative Kommando (SOK) har påpeget, at de skal have mulighed for at foretage olieprøver nær eller i havmølleparken, så det i tilfælde af olieudslip kan fastslås, om olien stammer fra havmølleparken eller ej.

Vurdering

Energistyrelsen vil indsætte et vilkår om at SOK skal have mulighed for at foretage olieprøver på området for havmølleparken Horns Rev 3. Vilkåret vil blive indarbejdet i Energistyrelsens modeltilladelse for etablering af elproduktionsanlægget Horns Rev 3 eller modeltilladelse for elproduktion, som vil blive erstattet af endelig modeltilladelse som led i offentliggørelsen af det endelige udbudsmateriale med forventet offentliggørelse i december 2014.

Danmarks Fiskeriforening, Nordensvej 3, Taulov, Fredericia

Resumé

Danmarks Fiskeriforening tilkendegiver, at VVM-redegørelsens afsnit vedrørende fiskeri er godt gennemarbejdet og afspejler et højt niveau.

Det er meget positivt, at forskellige tiltag for at mindske gener for fiskerne fremgår af rapporten. I den forbindelse fremhæves tiltaget for så vidt angår tobisfiskeri. Tobisfiskeri i ICES kvadrat 40F7 er meget vigtigt, og kan ikke umiddelbart flyttes til andre områder.

De fiskeriøkonomiske konsekvenser er oplyst i rapporten, men estimatet bør anvendes som et skøn.

Danmarks Fiskeriforening håber, at det vil være muligt at anvende de fleste former for fiskeriredskaber, herunder slæberedskaber, indenfor havmølleparkens område. Der henvises til, at dette har vist sig muligt i mange udenlandske parker. Som minimum ønskes fiskeri med passive redskaber (garn, tegner og langliner). Dette bør fremgå af udbudsmaterialet med tilhørende vilkår.

Vurdering

Det er noteret, at Danmarks Fiskeriforening er tilfreds med VVM-redegørelsens gennemgang af påvirkningerne af fiskeriet i Horns Rev 3 området.

I forhold til Fiskeriforeningens ønsker for så vidt angår fiskeriredskaber skal henvises til, at det fremgår af Energistyrelsens modeltilladelse til etablering af elproduktionsanlægget for Horns Rev 3, som vil blive erstattet af en endelig modeltilladelse som led i offentliggørelsen af det endelige udbudsmateriale med forventet offentliggørelse i december 2014, at en kommende koncessionshaver vil skulle tage kontakt til erhvervsfiskerne i området for at tilrettelægge deres anlægsaktiviteter, så fiskeriet ikke påvirkes unødigt. Hvordan det nærmeres kan foregå vil derfor skulle afklares i et samarbejde mellem koncessionshaver og erhvervsfiskerne, hvor også anvendelse af fiskeriredskaber kan drøftes.

Endelig skal også for god ordens skyld henvises til, at koncessionshaver skal tage kontakt til erhvervsfiskerne i området med henblik på at forhandle om eventuel

erstatning efter fiskerilovgivningen. Disse forhandlinger varetages af Fiskerifor-
eningen.

Energinet.dk vil som kabelejer på ilandføringskablet for Horns Rev 3 havmølle-
park undersøge mulighederne for at opnå dispensation fra kabelbekendtgørelsen
med henblik på at give mulighed for fiskeri over kablet. Søfartsstyrelsen træffer
afgørelse om dette. Energinet.dk kan henvise til, at dette har været tilfældet for
Horns Rev 1 og Horns Rev 2 og Anholt Havvindmøllepark.

Hvide Sande Havn og Hvide Sande Service Group v. Hvide Sande Havn, Fossanæsvej 22, 6960 Hvide Sande

Resumé

Hvide Sande Havn og Hvide Sande Service Group påpeger, at en placering af
havmølleparken længst mod øst og tættest på land vil betyde, at møllerne i højere
grad kan ses inde fra land. Herudover vil en placering længst mod øst medføre en
række miljømæssige, økonomiske og sikkerhedsmæssige fordele. Dette vil gælde
såvel for etablerings- som anlægsfasen.

Begrundelserne er:

- Væsentlig mindre sejltid hver dag -> høj effektivitet og bedre sikkerhed.
- Markant mindre brændstofforbrug hver dag -> grøn sejlads.
- En nord/syd sejlretning hver vej -> mindre risiko for søsyge.
- Mulighed for halve servicedage, hvis det f.eks. blæser op om eftermiddagen ->
der er ifølge vore oplysninger 25,5 af disse dage hvert år ved Horns Rev 1.

Vurdering

Det område som havmølleparken Horns Rev 3 kan etableres indenfor, er udlagt
under hensyntagen til en lang række interesser i området. Områdets placering
giver en kommende koncessionshaver mulighed for at optimere på parkens place-
ring i forhold til afstand til land, vanddybder mm. Den kommende havmøllepark
på Horns Rev 3 må ikke dække et areal på mere end 88 km² ud af et samlet om-
råde på ca. 160 km². Det er derfor op til en kommende koncessionshaver selv at
finde den endelige placering og udformning af havmøllerne indenfor området på
Horns Rev 3. Det vil bidrage til den mest optimale økonomi for havmølleprojektet
og dermed den laveste kWh pris.

Statoil ASA

Resumé

The Technical Project Description (TPD) provides an *indicative* construction pro-
gram in Section 8.4. (This is further reproduced in the Technical Resume). This
schedule indicates a foundation installation period from (and including) Q3 2016
to (and including) Q2 2018. Whilst it is understood that this schedule is only in-
dicative the schedule should also allow for foundation installation within the pe-
riod 2018 and 2019.

Vurdering

Since the Concessionaire shall by 1 January 2020 connect the entire offshore
wind farm to the collective grid the schedule also allow for foundation installation
within the period 2018 and 2019. The construction program in Section 8.4 is
only "indicative".

4. Høringens indflydelse på afgørelsen for landanlæg

De primære emner, som høringssvarene vedrører for projektets anlæg på land, omhandler placering af kabeltracéet, krydsning af infrastrukturanlæg, hensyn til naturforhold, magnetfelter og støj fra eksisterende anlæg samt samfundsøkonomi. For så vidt angår anlæg på havet er de primære emner placering af havmølleparken, sejladsikkerhed og miljøspørgsmål angående olieprøver og afgravet materiale fra etablering af havmølleparken.

Der henledes opmærksomhed på at alle høringssvar fremgår af bilag 1 ”sammenfattende redegørelse bilag”.

Den landbaserede del

På baggrund af de indkomne forslag til placering af kabelforløbet på land, peger dette på at vælge hovedforslaget med et overvældende flertal, bl.a. begrundet med, at denne løsning er den billigste og der ikke har vist sig samfundsmæssige eller biologiske forhold som taler væsentligt imod.

Der henledes i øvrigt opmærksomhed på, at det planlægningsbælte der er udlagt på land på 300 m for placering af kablet er blevet indskrænket til et 200 m bredt planlægningsbælte, indtil lodsejerforhandlinger giver et præcist resultat, hvor det endelige deklarerede bælte bliver 7 m bredt.

Der vil ske mindre redaktionelle ændringer af kommuneplantillægget, som følge af høringssvar fra Vejdirektoratet (for uddybning se afsnit 3.1 under ’Vurdering’ af Vejdirektoratets høringssvar).

Der vil desuden ske mindre justering af retningslinje 7.1 pkt 6 og 7 vedrørende afstand mellem vindmøller og højspændingsanlæg. Det skyldes, at Energinet.dk i august 2014 har udarbejdet nye retningslinjer for placering af vindmøller i nærheden af højspændingsanlæg (både luftledningsanlæg og jordkabler).

Naturstyrelsen vurderer på baggrund af ovenstående justeringer, at de supplerende bemærkninger og høringssvar ikke ændrer på den samlede stillingtagen til projektet, og VVM-redegørelsen giver et retvisende billede af projektets indflydelse på nærmiljøet sammenholdt med VVM-redegørelsens øvrige materiale.

Den marine del

Energistyrelsen vil først forholde sig til VVM-redegørelsen i forbindelse med udstedelse af etableringstilladelse med nærmere vilkår i medfør af § 23 i VE-loven. På baggrund af de indkomne høringssvar vurderer Energistyrelsen ikke, at der er grundlag for at ændre på det område som havmølleparken Horns Rev 3 kan placeres indenfor. Der vil endelig blive indsat vilkår i etableringstilladelsen om, at

Søværnets Operative Kommando (SOK) skal have mulighed for at foretage olieprøver i området for Horns Rev 3.

5. Forventet afgørelse vedr. landanlæg

5.1 Afgørelsen

Naturstyrelsen træffer afgørelse i sagen vedr. landanlæg på baggrund af det offentliggjorte kommuneplanforslag med tilhørende VVM-redegørelse, de indkomne hørings svar samt eventuelle udtalelser til den sammenfattende redegørelse.

Afgørelsen vil omfatte udstedelse af et tillæg til kommuneplanen for Vejen, Esbjerg og Varde kommuner og meddelelse af en VVM-tilladelse til bygherre, Energinet.dk.

Der må ikke uden Naturstyrelsens skriftlige samtykke ske ændringer, ophævelser eller lignende af retningslinjerne i kommuneplantillægget, som er udstedt af Naturstyrelsen.

Dette betyder, at kommunen ved en kommende kommuneplanrevision ikke må ophæve kommuneplantillægget. Kommuneplantillægget må ikke slettes i Plansystem.dk.

5.2 Forventet udformning af kommuneplantillæg

Fremtidige planforhold fastlægges med nedenstående retningslinjer og rammer, som tillæg til Kommuneplan 2013 for Varde Kommune, Kommuneplan 2014-2026 for Esbjerg Kommune og Kommuneplan 2013-2025 for Vejen Kommune jf. planlovens § 11 g om VVM-pligtige anlæg, jf. Kortbilag

5.3 Retningslinjer til Varde, Esbjerg og Vejen Kommuneplan

1. Der udlægges et 200 m bredt etableringsbælte til fremføring af 220 kV kabelforbindelser fra Houstrup Strand til transformerstation Endrup, se bilag 1.
2. Der skal reserveres et 200 m bredt etableringsbælte til fremføring af en 150 kV jordkabelforbindelse fra transformerstation Endrup til transformerstation Holsted, se bilag 3.
3. Inden for etableringsbæltet må der ikke etableres bygninger, anlæg, beplantning eller andet, som kan hindre etablering, eller som kan beskadige eller forhindre adgang til kabler i tracéet.
4. Når kabeltracéet er fuldt udnyttet, ophæves reservationen og erstattes af en deklareret zone på 7 m omkring hvert kabelsystem i tracéet. Inden for dette areal kan der ikke foregå aktiviteter, som kan skade kabelsystemet

eller forhindre adgang til det ved reparation o.l. Der kan derfor bl.a. ikke opføres bygninger og andre større anlæg eller plantes træer med dybtgående rødder inden for deklaraionsarealet. Derimod kan ordinær landsbrugsaktivitet foregå på arealet, og området kan anvendes til mindre veje, stier og lignede.

5. Vindmøller nær Energinet.dk's luftledningsanlæg skal som minimum placeres i en afstand på vindmøllens fulde totalhøjde fra deklaraionsarealet langs luftledningsanlægget.
6. Vindmøller nær Energinet.dk's jordkabelanlæg skal som minimum placeres i en afstand på 50 m fra deklaraionsarealet langs jordkabelanlæg. Den eksisterende 400 kV/150 kV luftledningsforbindelse fra transformerstation Endrup til transformerstation Revsing opgraderes til en 2 x 400 kV luftledningsforbindelse. Eksisterende masteanlæg anvendes. Det eksisterende deklaraionsbælte omkring luftledningerne opretholdes.

5.4 Rammebestemmelser til Varde Kommuneplan

Med udstedelsen af kommuneplantillægget for Horns Rev 3 ilandføringskabel og nettilslutningsanlæg fastlægges nedenstående rammer til Varde Kommuneplan 2013 jf. planlovens § 11 g VVM-pligtige anlæg.

5.4.1.1 Område TA1 – Område for kabelstation i Blåbjerg Klitplantage

Anvendelse: Teknisk anlæg

Bebyggelses art: Bygninger der kan indeholde de nødvendige tekniske anlæg, og som er udformet med diskret udtryk, der tager hensyn til landskabet.

Bebyggelsesgrad: Der må kun etableres den bebyggelse, som er nødvendig for at huse de tekniske anlæg og faciliteter for kabelstationens drift. Bebyggelsesprocenten må ikke overstige 15.

Bebyggelses max højde: 8,5 m

Zoneforhold: Landzone

Lokalplan: Lokalplan 8 Kabelstation i Blåbjerg Klitplantage

Andet: Kabelstation skal udformes under hensyn til landskabet i Blåbjerg Klitplantage. Tilkørselsveje skal henligge som jord- eller grusveje i overensstemmelse med de øvrige skovveje i klitplantagen.

Figur 0.1 Det markerede område viser rammeområde TA 1

5.5 Rammebestemmelser til Esbjerg Kommuneplan

Med udstedelsen af kommuneplantillægget for Horns Rev 3 ilandføringskabel og nettilslutningsanlæg til Esbjerg Kommuneplan 2014-2026 udvides rammeområde 20-040-020 (transformerstation ved Øskær), og der fastsættes nedenstående rammebestemmelser for det på kortet viste område, jf. planlovens § 11 g VVM-pligtige anlæg.

5.5.1.1 Område 20-040-020 Transformerstation ved Øskær (transformerstation Endrup)

Zonestatus: Landzone

Anvendelse: Teknisk anlæg

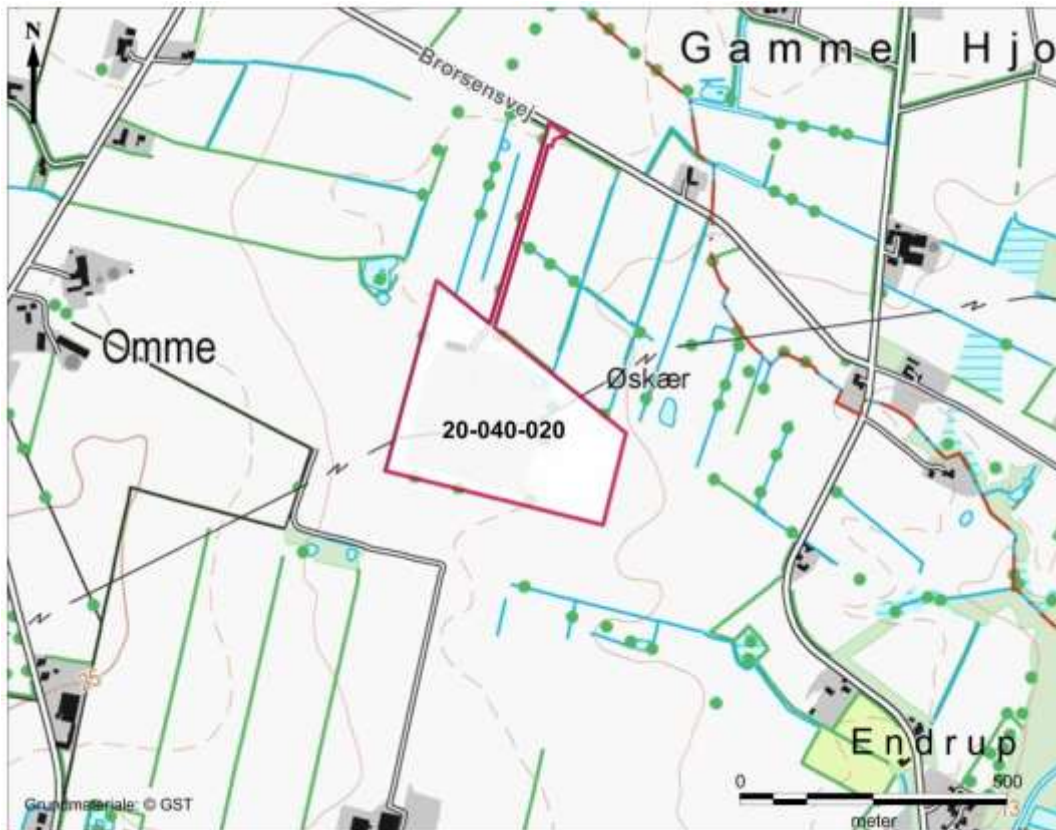
Bebyggelsesprocent: max. 10

Bygningshøjde: Max. 8,5 m

Højde for tekniske anlæg: Max. 30 m

Øvrige bestemmelser: Området skal afskærmes med levende hegn.

Lokalplan: Lokalplan 20-40-001. Vester Nykirke Landområde. Transformerstation Endrup.

Figur 7.2. Det markerede område viser det nye rammområde 20-040-020.

5.6 Rammebestemmelser til Vejen Kommuneplan

Med udstedelsen af kommuneplantillægget for Horns Rev 3 ilandføringskabel og nettilslutningsanlæg fastlægges, nedenstående rammer til Kommuneplan 2013 - 2025 for Vejen Kommune jf. planlovens § 11 g VVM-pligtige anlæg.

Der er i Kommuneplantillæg for Kassø-Tjele, som er udarbejdet af Miljøministeriet, udarbejdet nedenstående rammebestemmelser for transformerstation Revsing. Disse rammebestemmelser er videreført i Kommuneplan 2013 -2025 for Vejen Kommune og i nærværende kommuneplantillæg:

5.6.1.1 Plannummer 15B

Fremtidig anvendelse: Teknisk formål

Zonforhold nuværende: Landzone

Zonforhold fremtidig: Landzone

Bebyggelsesprocent: Max. 30

Bygningshøjde: Max. 15 m

Højde for tekniske anlæg: Max. 30 m

Antal P-pladser: Individuel vurdering – al parkering skal foregå på egen grund

Øvrige bestemmelser: Bebyggelse, anlæg og fast hegn skal afskærmes visuelt mod omgivelserne med levende hegn.

Gældende lokalplaner: Lokalplan 221 Station Revsing

Figur 7.3 Det markerede område viser rammområde 15B

Der udlægges et nyt rammeområde i kommuneplanen (transformerstation ved Holsted):

5.6.1.2 Plannummer 3.E.08

Fremtidig anvendelse: Teknisk anlæg, Transformerstation

Zoneforhold nuværende: Landzone

Zoneforhold fremtidig: Landzone

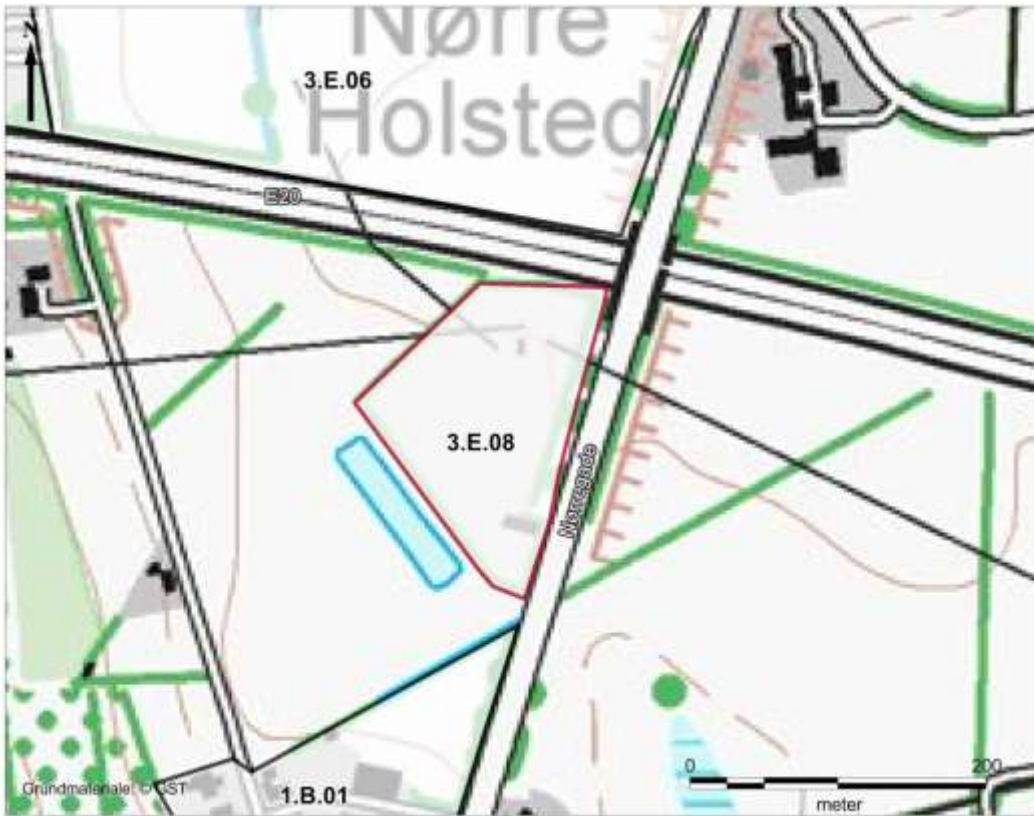
Bebyggelsesprocent: Max. 10

Bygningshøjde: Max. 8,5 m

Højde for tekniske anlæg: Max. 30 m

Øvrige bestemmelser: Området skal afskærmes visuelt med levende hegn.

Gældende lokalplaner: -

Figur 7.4 Det markerede område viser det nye rammområde 3.E.08

5.7 Forventet udformning af VVM-tilladelsen for landanlæg

VVM-tilladelsen for landanlægget i forbindelse med havmølleparken Horns Rev 3 forventes at indeholde følgende vilkår:

Følgende vilkår fastsættes som forudsætning for VVM-tilladelsen til landanlæg-gene:

Generelle vilkår

1. Anlægget skal etableres inden for de fysiske og miljømæssige rammer og forudsætninger, som er angivet i VVM-redegørelsen for det valgte vestligt beliggende hovedforslag.
2. Ved etablering af arbejdsveje og arbejdsarealer skal der tages vidtgående hensyn til naturværdierne i området. Dette indebærer, at der ved kørsel i områder med følsom natur og arealer med blød bund skal udlægges køreplader.

Vilkår for jordkabelanlæg og stationsanlæg

3. Detailprojektering af linjeføring for kabellægning skal ske under særlig hensyntagen til naturtyper i de berørte områder, som kan påvirkes varigt af gravearbejder og særlig opmærksomhed må henledes på eventuelle he-der og overdrev.
4. Vandløb skal så vidt muligt underbores i en afstand fra vandløbets bred på minimum 10 m, 20 m ved særligt følsom natur og underboringen skal holde en afstand på mindst 1 m til den regulativmæssigt fastsatte bundko-te for vandløbet
5. Stationsanlæg skal placeres, så de kan blive afskærmet visuelt af terræn og beplantning, særligt i forhold til de landskabelige og rekreative værdier
6. Arbejdsplads for boregrej samt oplagring og længerevarende deponi af opgravet jord i forbindelse med kabellægning må ikke placeres i
 - a. Natura 2000-områder
 - b. Områder omfattet af fortidsmindefredning
 - c. Nærmere beskyttede sten- og jorddiger end 5 m
7. Efter anlægsarbejdet er færdiggjort, skal gravede områder retableres med den samme lagdeling af de øverste jordlag som før og med muld eller vækstlaget øverst.
8. Spild fra gravearbejder skal så vidt muligt undgås, særligt udledning af jordpartikler og spild til vandløb og søer.
9. Ved Planlægning og udførelse af arbejdet, tillades arbejde i følgende peri-oder:
Mandag til fredag inkl. kl. 05:00 til kl. 23:00

Lørdag og søndag kl. 08:00 til kl. 16:00
Udenfor normal arbejdstid (kl. 06:00 til kl. 18:00 på mandage til fredage)
må der ikke arbejdes nærmere beboelse end 100 m.

10. Overflødig rent jord skal i videst muligt omfang genanvendes i området.
11. Gener fra støv skal undgås gennem kontrol af finpartikulært luftbåret støv og tilsyn med arbejdsmaskiner. Grus og jordveje, der anvendes til kørsel kan vandes i tørre og blæsende perioder. Endvidere kan gravepladser overdækkes.
12. Sundhedsmyndighedernes forsigtighedsprincip skal anvendes ved detailplanlægningen af projektet. Forsigtighedsprincippet siger, at nye højspændingsanlæg ikke bør etableres tæt på boliger eller institutioner, hvor børn opholder sig i længere tid. Vejledning i forvaltning af forsigtighedsprincippet benyttes.
13. Når jordkablet er anlagt, vil der blive deklareret en beskyttelseszone på 7 meter på hver side af jordkablet.

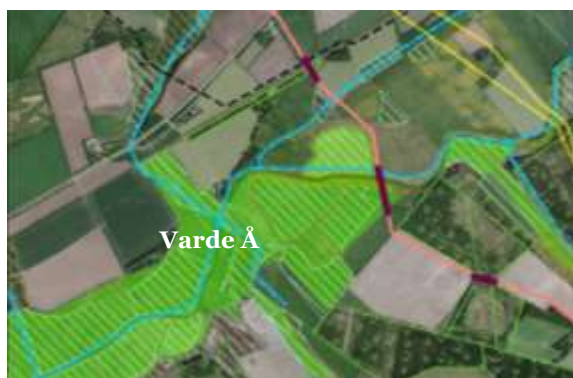
Natura 2000-områder

14. Natura 2000 område 83 Blåbjerg Egekrat, Lyngbos Hede og Hennegårds Klitter skal underbores i princippet som beskrevet i VVM-redegørelsen og som vist på nedenstående kortudsnit (jf. figur 18.6 i VVM-redegørelsen):

Ved tilfælde af "blow-out" vil kendte afværgeforanstaltninger blive anvendt, som f.eks. inddæmning, opsamling, afpropning af dræn mv.

15. Natura 2000 område 88 Nørholm Hede, Nørholm Skov og Varde Å skal underbores i princippet som beskrevet i VVM-redegørelsen og som vist på nedenstående kortudsnit (jf. figur 18.7 i VVM-redegørelsen):

Ved tilfælde af ”blow-out” vil kendte afværgeforanstaltninger blive anvendt, som f.eks. inddæmning, opsamling, afpropning af dræn mv.

16. Natura 2000 område 90 Sneum Å og Holsted Å skal underbores i princippet som beskrevet i VVM-redegørelsen og vist på nedenstående kortudsnit (jf. figur 18.9 i VVM-redegørelsen):

Ved tilfælde af ”blow-out” vil kendte afværgeforanstaltninger blive anvendt, som f.eks. inddæmning, opsamling, afpropning af dræn mv.

Bilag IV-arter

17. Flagermus: De potentielle levesteder for flagermus bør undgås i detailprojekteringen af kabeltracéet. Hvis der skal ske fældning af beplantning, som kan være egnet levested for flagermus, skal dette ske i perioden 1. september til 1. november.
18. Odder: Alle beskyttede vandløb skal underbores.
19. Birkemus: Hvis der skal graves i områder med en kendt eller mulig forekomst af birkemus, skal jorden altid blive retableret efter anlægsarbejder m.m., og i sådanne områder bør anlægsarbejderne begrænses til at foregå i perioderne 15. maj-15. juni eller 1. september-1. oktober.
20. Markfirben: Beskyttet natur som klitter og overdrev, som kan være levested for markfirben skal undgås ved justeret linjeføring eller underboring.

Når kabeltracé er detailprojekteret, gennemgås det af kyndige eksperter i april/maj for eftersøgning af aktuelle levesteder for markfirben. Hvis det er muligt, finjusteres tracéet af hensyn til disse levesteder. Alternativt etableres permanente eller midlertidige yngle-/rasteområder i nærheden af de yngle-/rasteområder, som påvirkes direkte i anlægsfasen.

21. Stor vandsalamander, spidssnudet frø og strandtudse: Beskyttede vandløb og vådområder skal underbores.

Der vil under detailprojekteringen, i forbindelse med finjustering af kabeltracéets placering, blive foretaget en ekspertvurdering af, hvorvidt dyr er eller kan være til stede, således at der kan træffes de nødvendige afværgeforanstaltninger. Kabelgrave skal lukkes så hurtigt som muligt. Mulighed for etablering af nye vandhuller langs kabelstrækningen skal undersøges.

6. Begrundelse for afgørelsen

Projektets formål er, at sikre den strømførende forbindelse på land i forhold til en kommende etablering af havmølleparken Horns Rev 3 på havet i det udlagte projektområde nord-øst for Horns Rev 2 ca. 20 km fra den korteste afstand af kystlinjen. Det vil sige kabelføring på land, samt etablering af øvrige tekniske anlæg, som ligeledes omfatter ændring af udvalgte transformerstationer.

Figur 1 Oversigtskort Horns Rev 3

På baggrund af resultaterne af VVM-redegørelsen samt de indkomne forslag og bemærkninger i forbindelse med den offentlige høring er hovedforslaget den placering af kabelforløbet på land der vælges. Valget af hovedforslaget begrundes både med at et overvældende flertal har peget på dette forløb, endvidere udgør dette kortere tracé den samfundsøkonomiske bedste løsning og der har ikke vist sig øvrige samfundsmæssige, kulturhistoriske eller biologiske forhold eller andre, som taler væsentligt imod.

VVM-redegørelse og miljørapport viser, at projektet ikke vil forhindre, at der kan opnås gunstig bevaringsstatus for udpegningsgrundlaget for Natura 2000-område nr. N83, Blåbjerg Egekrat, Lyngbos Hede og Hennegårds Klitter, der omfatter Habitat-område nr. H 72, område nr. N88, der består af habitatområde nr. H 77, Nørholm Hede, Nørholm Skov og Varde Å øst for Varde samt område nr. N90, Sneum Å og Holsted Å, der omfatter Habitatområde nr. H 79 Sneum Å og Holsted Å, og som hovedforslaget passerer igennem.

VVM-redegørelse og miljørapport viser ligeledes, at projektet ikke vil beskadige eller ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er optaget i habitatdirektivets bilag IV.

Naturstyrelsen har lagt vægt på, at anlægsfasen og driftsfasen af projektet - med de i VVM-redegørelsen nævnte afværgeforanstaltninger og stillede vilkår i VVM-tilladelsen - kan etableres uden væsentlige negative påvirkninger af miljøet.

Det er Naturstyrelsen samlede vurdering, at der ikke er væsentlige miljømæssige gener, som følge af projektet. Endvidere ses de ændringer projektet medfører, ikke at have en sådan karakter eller omfang, at det taler afgørende imod, at projektet etableres.

6.1 Miljøhensyn i afgørelsen

I VVM redegørelsens kapitel 10 til 25 er der redegjort for miljøpåvirkningerne. Der er i kommuneplantillægget og i VVM-redegørelsen redegjort for tænkelige miljøpåvirkninger, og der er i forbindelse med offentlighedsfasen fremkommet bemærkninger, som der er redegjort for i ovenstående afsnit 3-4.

De miljøforhold, der gør sig gældende med projektet, reguleres med retningslinjerne i kommuneplantillægget og de stillede vilkår i VVM-tilladelsen.

6.2 Afværgeforanstaltninger

I VVM-redegørelsen er der beskrevet de overordnede miljømæssige rammer for en miljømæssig acceptabel etablering af projektets anlæg på havet og på land.

I den forbindelse fremgår en række afværgeforanstaltninger som projektforudsætninger i VVM-redegørelsen, og der er herudover i udkast til VVM-tilladelsen opstillet krav om nærmere angivne afværgeforanstaltninger overfor potentielle miljøgener, herunder jordarbejder, afvanding, underboring, beskyttelse af naboarealer mm.

7. Alternativer

Der er i VVM-redegørelsens kapitel 6-7 redegjort for, hvorfor den pågældende plan er valgt, herunder de alternativer der har været behandlet og hvilke der er fravalgt med begrundelse herfor.

Konklusionerne om miljøpåvirkningerne fra VVM-redegørelsen og udkast til kommuneplantillæg samt bemærkninger fra offentlighedsfasen, medfører fortsat at hovedprojektet med tilhørende afværgeforanstaltninger gennemføres og at det er det beskrevne hovedforslag som muliggøres med udsendelse af kommuneplantillæg og VVM-tilladelse

8. Overvågning

Der henvises til VVM-tilladelsen hvad angår overvågning og vilkår vedrørende miljømæssige afværgeforanstaltninger

Det er ikke fundet nødvendigt at etablere overvågningsprogrammer for den landbaserede del af projektet. Dette skyldes, at der ikke i VVM-processen har vist sig behov herfor eller i høringsfasen udtrykt ønske om overvågning..

Bygherre har ansvar for i samarbejde med kommunen, Vejen, Esbjerg og Varde kommuner, fortsat skulle overvåge tilstanden af naturbeskyttelseslovens § 3 områder og Naturstyrelsen vil fortsat overvåge habitat naturtyper og fugle, som en del af det danske NOVANA overvågningsprogram.

Miljøministeriet
Naturstyrelsen

Haraldsgade 53
2100 København Ø
Tlf.: (+45) 72 54 30 00

www.nst.dk